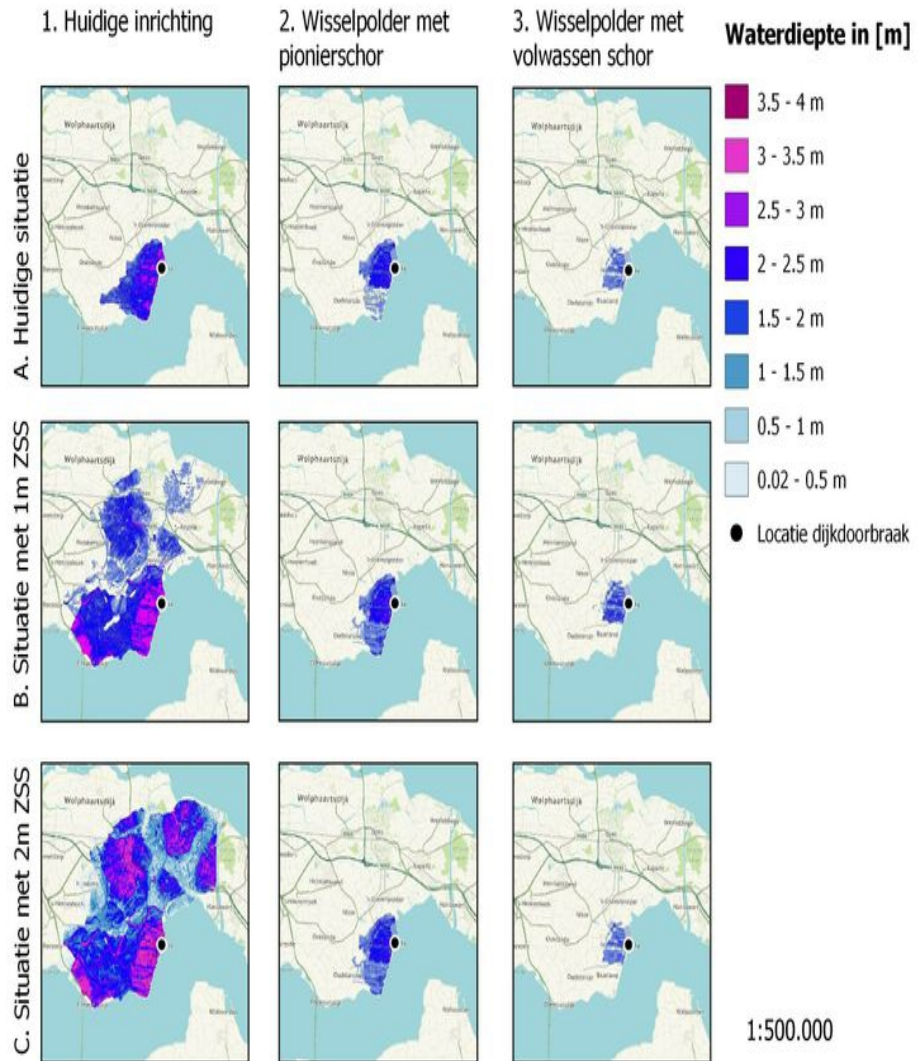

Wisselpolder nodig voor de veiligheid: 'Dit gaat over de toekomst van Zeeland'

•

Omroep Zeeland 10-11-2025 [Nadia Berkelder](#)

Gedeputeerde Arno Vael kreeg er afgelopen vrijdag nog bijna een motie van afkeuring voor aan zijn broek: wisselpolders zijn een politiek heet hangijzer. De meerderheid van de Zeeuwse staten wil er niet aan, maar het Rijk wil toch kijken of er een wisselpolder kan komen, in de polder bij Hoedekenskerke.

Scenario's dijkdoorbraak Hoedekenskerke © HZ University of Applied Sciences

Wetenschappers wijzen erop dat het onverstandig is om wisselpolders terzijde te schuiven. Ze zijn niet alleen goed voor de natuur, ze zijn ook goed voor de veiligheid, vinden ze.

Gat in de dijk

Teun Terpstra klikt, op zijn beeldscherm verschijnt een vlek. De vlek is water. De vlek kruipt langzaam over het landschap van Zuid-Beveland, groter en groter, van Hoedekenskerke richting Nisse, over Goes heen, ongeveer tot Kattendijke.

Oorzaak? Een gat in de dijk bij Hoedekenskerke, ergens in de toekomst als de zeespiegel met een of twee meter is gestegen, een stijging die deze eeuw nog realiteit kan worden.

Terpstra is lector van de onderzoeksgroep *Resilient Deltas* (vertaling: weerbare Delta's) aan de HZ en het Delta Climate Center in Vlissingen en heeft deze animatie gemaakt op basis van onderzoeksgegevens.

Het bestaande natuurgebied bij Hoedekenskerke © Kristian de Winter

Goes loopt zeker onder. Net als het hele Poelgebied, de A58, de spoorlijn, een hele reeks dorpen in de Zak van Zuid-Beveland. Honderden mensen overlijden, tienduizenden mensen zijn getroffen.

"De gevolgen zijn veel groter dan in 1953", zegt Terpstra. "Als de dijk in Zuid-Beveland doorbreekt bij een hogere zeespiegel, wordt de bres in de dijk veel breder. Er komt bij vloed zo'n drieduizend kuub per seconde de polder in." Ter vergelijking: bij Lobith stroomt gemiddeld 2.200 kuub water per seconde ons land in. Bovendien stopt de overstroming niet als de storm voorbij is. Door de hoge zeespiegel stroomt ook bij eb het water nog binnen.

Hoe ver het water komt als de dijk doorbreekt in de toekomst

Zeeuwen zijn zich nauwelijks bewust van de mogelijke gevolgen van de zeespiegelstijging, maar Terpstra waarschuwt. "Als de zeespiegel blijft stijgen, en dat gebeurt, ligt een groot deel van Zeeland straks onder zeeniveau", zegt hij. "Achter een dun dijkje." Dat Zeeland onder zeeniveau komt te liggen, komt doordat het water stijgt, maar ook doordat het land daalt. Om landbouw mogelijk te maken, pompen Zeeuwen al eeuwen water uit de polders en daardoor daalt de bodem.

"Wanneer de zeespiegel met een meter stijgt, ligt het land tijdens een groot deel van de dag beneden de zeespiegel, alleen een paar uurtjes rond eb ligt het land erboven. Bij twee meter zeespiegelstijging liggen grote delen van Zeeland vrijwel permanent beneden de zeespiegel."

Gereedschapskist moet gevuld worden

Voor de snelheid van de zeespiegelstijging zijn verschillende scenario's. Nu al stijgt het water met zo'n halve centimeter per jaar. Dat lijkt weinig, maar dat telt snel op. En de onzekerheid is groot. Het is mogelijk dat die stijging ineens versnelt. Dat is van belang voor het plannen van dijkverzwaringen. "Als je nu een dijk versterkt, doe je dat voor vijftig jaar", zegt Terpstra.

"Als we er in 2080 achter komen dat een gewone dijkverzwaring niet genoeg is, zijn we te laat met nadenken. We moeten onze gereedschapskist gevuld hebben tegen de tijd dat we hem nodig hebben."

Teun Terpstra© Omroep Zeeland

Die gereedschapskist moet bestaan uit alternatieve maatregelen om ons te beschermen tegen hoog water. En één van die maatregelen die Terpstra onderzoekt, is de wisselpolder. Een stuk land waar omheen landinwaarts een nieuwe dijk wordt gelegd. Vervolgens worden in de bestaande dijk gaten gemaakt. Het water loopt het land op en laat slib achter. Na enkele tientallen jaren is het land zo hoog opgeslibd dat het bij hoog water niet meer onderloopt. Het land in de nieuwe polder ligt een stuk hoger dan het land achter de dijk en biedt dus extra bescherming.

Broedende kluten

De polder bij Hoedekenskerke is voor tachtig procent in bezit van Natuurmonumenten. Het is nu een natuurgebied, belangrijk voor bijvoorbeeld kluten die er broeden. Mensen die er vaker komen, weten dat je hier lepelaars kunt zien. Het is een belangrijk gebied voor vogels, maar desondanks vindt Robbert Trompetter, bestuurder van Natuurmonumenten, dat de wisselpolder hier moet komen.

"Wij vinden een wisselpolder het verkennen waard. Wij denken dat waterveiligheid en natuur elkaar enorm kunnen versterken. In die wisselpolder gaat getij spelen, met elk getij komen slibdeeltjes mee. Die slibdeeltjes gaan er uiteindelijk voor zorgen dat die polder misschien wel twee, drie meter omhoog komt en dat er nieuwe slikken en schorren ontstaan."

Het is niet correct om hier alleen vanuit een agrarisch belang een discussie over te voeren

Teun Terpstra

Nieuwe slikken en schorren is precies wat Natuurmonumenten wil, zegt Trompetter. "Die slikken en schorren hebben de vogels en de vissen nodig, er ontstaat een gebied zoals je dat nu ook buitendijks ziet, met geultjes, met nieuwe begroeiing uiteindelijk. We hebben daar heel veel behoefte aan in de Westerschelde."

Als het natuurgebied een wisselpolder wordt, moet er wel een nieuwe plek gevonden worden, waar de kluten en andere vogels uit de Hoedekenskerkepolder kunnen broeden, vindt Trompetter. "Daar moeten we goed over nadenken. Want die vogels moeten ergens anders kunnen zijn. We hebben helaas maar heel weinig plekken in Zeeland over waar dit kan."

Nu hét moment om te experimenteren

Op dit moment is Waterschap Scheldestromen bezig met het plannen van de dijkverzwaring rond de Zak van Zuid-Beveland. Die moet voor 2030 zijn begonnen. Hét moment om een experiment met een wisselpolder te doen, vinden wetenschappers en natuurorganisaties. Vooral omdat de locatie bij Hoedekenskerke daar zo geschikt voor is. Dat komt door het diepliggende achterland én doordat het gebied pal achter de dijk nu toch al een natuurgebied is.

Robbert Trompetter© Omroep Zeeland

Maar het [waterschap ziet zo'n experiment nu niet zitten](#). De planning voor de dijkverzwaring is strak, voor 2050 moet ruim honderd kilometer Zeeuwse kust worden versterkt, eigenlijk is er geen tijd voor experimenten. Bovendien vergt een wisselpolder meer onderhoud dan een normale dijk, zijn de kosten hoger. In de loop der jaren nemen de kosten trouwens weer af, omdat er geen nieuwe hele zware dijkversterking nodig is. Het waterschap vindt het wel van belang om na te denken over alternatieven voor dijkverzwaring zoals een wisselpolder, maar pas op een later tijdstip.

Natuur herstellen

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is het niet met de visie van het waterschap eens, blijkt uit een inspraakreactie. De tijd dringt, omdat het opslibben beter gaat bij een lagere zeespiegel. Dus nu lukt het nog, schrijft het ministerie, en straks niet meer. 'De voordelen van een opslibpolder sluiten aan bij urgente opgaven zoals zeespiegelstijging, ruimtegebruik, natuurherstel en zoetwaterbeschikbaarheid'. Bovendien kunnen wisselpolders helpen de kwetsbare [natuur in de Westerschelde](#) te herstellen doordat de rivier meer ruimte krijgt.

Het Zeeuwse provinciebestuur is het met het ministerie eens, maar begrijpt de argumenten van het waterschap, en heeft nu aan het Rijk gevraagd om zelf te onderzoeken of het mogelijk is om een wisselpolder aan te leggen bij Hoedekenskerke. Een brief met dat verzoek is vorige

maand naar Den Haag gestuurd. Halverwege volgend jaar moet duidelijk zijn of het Rijk bereid is te betalen en er een wisselpolder komt.

Geen landbouwgrond opgeven

De welwillende houding van het provinciebestuur leidde afgelopen vrijdag tot een [motie van afkeuring](#) tegen gedeputeerde Arno Vael. De motie kreeg geen meerderheid. Vael benadrukte dat hij tegen ontpoldering is.

Zeeuwse [politici willen dus geen wisselpolders](#). Het argument dat ze vaak gebruiken is dat ze niet willen dat goede landbouwgrond wordt opgeofferd. Daar zit een tegenstrijdigheid in, vindt Terpstra. "Zeeland krijgt door de zeespiegelstijging te maken met verzilting van het grondwater, vooral direct achter de zeedijken. We weten dat op sommige plekken de landbouw zoals die nu is, straks niet meer kan bestaan. De sector zelf heeft geen plan voor de verzilting als gevolg van zeespiegelstijging. Op deze manier gaat de landbouw achter de zeedijken geen robuuste toekomst tegemoet."

Vruchtbaar sediment

Terwijl de wisselpolder daar juist bij kan helpen, niet alleen voor de veiligheid, maar ook voor de landbouw. De Zeeuwse bodem is niet voor niets zo vruchtbaar, legt Terpstra uit. "De bestaande polders zijn ook ontstaan door opslibbing. De bodem is eeuwenlang gevoed met vruchtbaar sediment." De wisselpolder gaat bovendien niet alleen over landbouw, vindt hij. "Maar over de toekomst van Zeeland. Het is niet correct om hier alleen vanuit een agrarisch belang een discussie over te voeren. De prijs wordt betaald door toekomstige generaties."